ОТГОВОРИ

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
Регистрационен индекс | Дата
ВСС-13609 | 29-10-2026

на въпроси, зададени от Съюза на съдиите в България

Отговор на въпрос № 1

Да, определено считам, че ако стана член на Съдийската колегия на ВСС, ще настоявам дейността на тези придобили негативна обществена нагласа, а и сред съсловието, случаи да бъде адекватно оценена, касателно действия на отделни магистрати, съпричастни към тези два кръга на неформално влияние. Очевидно е, че ВСС ще следва да получи такива информация, касателно собствената си компетентност, от органите на Прокуратурата, МВР, ДАНС и други правоохранителни органи, за да може адекватно да се установи има ли ангажирани магистрати с дейности на неформално влияние върху съдебни производства или кариерно израстване(да си спомним и за кръга около Красьо Черния през 2009г.). Отговорността, за която ВСС следи в случая касае поведение, представляващо извършени евентуални дисциплинарни нарушения от магистрати, каквито производства могат да се образуват и движат, при наличие на законовите предпоставки за това, посочени в ЗСВ.

Отговор на въпрос №2

Считам, че дейността на сегашния състав на ВСС в посочените области е силно фрагментарна и непоследователна, особено от липсата на мерки за адекватна защита на независимостта на съдебната власт, респ. защитата на съдиите от натиск, като в тази връзка съм идентифицирал в концепцията си съществуващото положение, когато ВСС действа прекалено формално по утвърдени от него механизми и предлагания нов прочит на възможни действия за новоизбрания състав на ВСС. Осигуряването на предвидимо и прозрачно кадрово развитие се свързва от мен с промяна на регламентирания ред по ЗСВ, касателно провеждане на конкурсите, респ. свеждане на „субективния елемент“ от процеса до минимум. Считам, че административните ръководители и техните заместници следва да се избират при по-голямо отчитане решенията на общите събрания на съответния съд, като израз на т.н. „съдийско самоуправление“. Що се отнася до дисциплинарната отговорност, то определено ВСС трябва да утвърди практиката сходните случаи да имат сходни решения, респ. да не се стига до немалко производства, които приключват, поради погасяване възможността за ангажиране на този вид юридическа отговорност. ВСС следва да следи за еднаквото третиране на съдилищата, вкл. и досежно нормалните условия на работа, респ. обезпечеността им със съдии и съдебни служители, а осигурителните и трудови права следва да са негов приоритет, вкл. и с оглед последните несполучливи опити за изменение на чл.218 ал.2 ЗСВ или при въведеното заплащане на осигурителни вноски от магистратите и служителите,

вкл. и като гаранция от възможна корупция или с оглед наложените правни и фактически ограничения при осъществяване на дейността им.

Натовареността е проблем, който не намира адекватно решение вече десета година от дейността на този съвет, респ. усилията за измерването и балансирането и следва да продължат, но те както и въпросите със съдебната карта очевидно са силно повлияни от въвеждането на едно напълно функциониращо електронно правосъдие. Видно е, че дори функционирането на отделни елементи на дигитализация и системи, чрез които то се изгражда, значително балансират тази натовареност(виж публикуваните този месец статистически отчети за първото полугодие на 2026г.).

Отговор на въпрос №3

Очевидно е, че видимите начини на вземане на решенията на съвета от заседанията им, нерядко разкриват белези на различно третиране на сходни случаи(хипотези). Не е добра практиката, наложена в съвета, голяма част от дневния ред в заседанията да се предлага като извънредни точки, при липса на истинска неотложност, а по-скоро за вземане на решение, без всички членове да се адекватно запознати с конкретните факти и обстоятелства по случая. В този смисъл неотложността следва да е наистина такава и да няма спор по фактите, респ. същите да се добре изяснени.

Мерките, които биха имали ефект, извън гласуването „против", са провеждането на адекватно предварително проучване на въпроса, поставен в дневния ред на съвета, а всичко опира и до личния интегритет на члена на съвета и отговорността му пред съсловието.

Отговор на въпрос №4

При встъпване на новия съвет, очевидно е, че чакащи ще бъдат множество конкурси, чието приключване е невъзможно от сега действащия ВСС, с оглед последните изменения на ЗСВ от 2026г., така че ясно е, че това ще е една от първите задачи – законосъобразно приключване на висящите конкурси в системата, вкл. и тези за административни ръководители, при приложимата правна рамка. Защитата на независимостта на съдебната система, на съдиите от натиск, натовареността и съдебната карта са важни области на действие, при които позитивния ефект обаче ще се трупа с работата на новия ВСС и промяна в начина на вземане на решенията по тях, вкл. при изготвена и приета от съвета собствена краткосрочна и средносрочна програми, с посочени конкретни цели по тези отделни направления на дейност и мерки за постигането им и поне отчетност на всеки три месеца какво е постигнато и ако не е защо и какво се прави за реализирането му.

Отговор на въпрос №5

Считам, че на първо място профилът на бъдещите председатели на ВКС и на ВАС, както и на главния прокурор, изисква те да се хора с безукорни морал и интегритет в системата, а и в обществото като цяло. Определено председателите на двата съда, според мен, трябва да са действащи съдии, познаващи много добре функционирането на съдебната власт „отвътре", докато за главния прокурор това може да е и човек, който в момента не е част от прокуратурата, тъй като там има изграден през годините и от много главни прокурори модел на неформални зависимости, вкл. и по отношение членовете на Прокурорската колегия, които водят до непрозрачно действие, при приемане на много от кадровите и решения, но и въобще по начина, по който функционира самата прокуратура, вкл. и възможността да се реализират непопулярни мерки.

Подходящи мерки тук биха могли да са: по-детайлно изследване кандидатурите са скрити обвързаности(минали и настоящи); изискване на отговори от тях при изнесени съмнителни факти относно обстоятелства, касаещи интегритета им и разбира се възможна по-голямата роля на пленумите на двете върховни съдилища.

Отговорна въпрос №6

Считам, че представения понастоящем за обществена консултация законопроектът за изменение и допълнение на ЗСВ се фокусира именно към изпълнението на препоръки на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие и по-конкретно препоръка №3 на нейния Комитет по публично управление, отнасяща се до продължаване на укрепването на независимостта на съдебната власт, вкл. чрез осигуряване адекватна функционална автономия на прокурорите, включително чрез намаляване на влиянието на главния прокурор върху вземането на решения основно в Прокурорската колегия на ВСС, а също така и необходимостта от гарантиране на действителна независимост на механизма за разследване на главния прокурор и на неговите заместници, подчертано и по отношение реалното изпълнение на решенията на ЕСПЧ във връзка с надзора по изпълнението на решението по делото „Колеви срещу България". Явно е, че предстои сериозна работа по този още първоначален, „суров" вариант на предлаганите изменения, но посоката е правилна и следващият ВСС дължи адекватно „включване" при обсъждане на конкретните законодателни изменения и действие за тяхното ефективно реализиране.

В тази връзка публикуваната през м. май 2026г. от МП „Концепция за създаване на институционален механизъм за защита на магистрати, подложени на натиск, заплахи или друга форма на неправомерна намеса във връзка с упражняването на техните функции" представя един доста по-добър прочит на реалността и възможните адекватни мерки в подобни случаи, които се нуждаят обаче и от по-сериозно нормативно закрепване, именно по която основа следва активно да работи и следващия ВСС от ден първи.

Отговор на въпрос №7

Ясно е, че конституирането на орган от общо 25 члена изисква и колективна, а и екипна работа, а всеки един от нас ще е защитил концепция, която иска да реализира. Очевидно е, че съществуват множество варианти на действие и те често са различни по конкретните проблеми, респ. не винаги ще бъдат избрани варантите само на един от избраните членове. Важното е реализираните идеи да са ефективни, подкрепени от съсловието, да осигуряват прозрачност и върховенство на правото, да са приети без компромиси с личния морал и устои.

Очевидно е, че при крайно, радикално разминаване, вариантите включват и този, демонстриран от членове на съвета през 2021г. и по-рано през 2011 г., чрез подадени оставки.

Отговор на въпрос, конкретно поставен към мен:

Следва да посоча, че в представената от мен Концепция съм посочил ясно, че по въпроса за постоянно действащ или непостоянно (сесионно) действащ ВСС, то от една страна тук е възможността за наличие на постоянно действащ колективен орган, който ежедневно и оперативно да решава често спешните въпроси на системата, а от друга е възможността членовете на този орган да продължат да съвместяват качеството на член на съвета и с качеството си на съдия, прокурор или следовател, за да не се откъсват от правораздавателната си дейност.

В тази връзка съм поставил и въпроса, ако избраните за членове освен съдии, са например и административни ръководители. Какво става с тях, т.е. те едновременно ще трябва да правораздават (най-вероятно с намален процент на разпределение), да управляват съд (който много често не е малък) и да участват в постоянно действащ състав на ВСС оперативно и в различните му проявления (пленум, колегия, множество комисии и работни групи, проекти и т.н.), което налага и непрекъснато покриване на не малки разстояния особено за членовете, които не са от София. Отбелязал съм, че очевидно една подобна перспектива поставя под сериозна угроза дейността на избраните магистрати и тяхната ефективна работа в колективния орган и сериозно би намалила капацитета му. Освен това така би се създала нагласа за възникване на съмнения, че текущата дейност и въобще процесите в една от трите власти се управлява реално не от органа, призван за това по Конституция, а от администрацията му.

В този смисъл никъде не соча някакъв друг колективен орган, действащ наред с ВСС, така че и последващите чисто хипотетично зададени въпроси, са такива без реално съществуващ предмет.

С уважение.....

/Явор Колев/